

SPREMLJAVA OBJAV ODPRTEGA KURIKULA NA SPLETNIH STRANEH ŠOL

**Pripravila: Igor Leban, Tatjana Patafta
Lektorirala: Danuša Škapin**

**Center RS za poklicno izobraževanje
2014**

KAZALO

1. UVOD.....	3
2. METODOLOGIJA.....	3
3. REZULTATI IN INTERPRETACIJA SPREMLJAVE.....	4
4. UGOTOVITVE SPREMLJAVE O OBJAVI ODPRTEGA KURIKULA NA SPLETNIH STRANEH	7
5. PRIPOROČILA ZA OBJAVO ODPRTEGA KURIKULA.....	8
6. ZAKLJUČEK	9
7. VIRI.....	9

1. UVOD

Odpri kurikulum je besedna zveza, ki v poklicnem in strokovnem izobraževanju označuje del programa, ki ni določen na nacionalni ravni. Na ta način je omogočeno šolam in zavodom (v nadaljevanju šolam), da skupaj z delodajalci, socialnimi partnerji in predstavniki lokalnega okolja sooblikujejo izobraževalne programe in jih prilagajajo potrebam stroke, okolja in gospodarstva.

Center RS za poklicno izobraževanje (CPI) je za šole pripravil Priporočila za načrtovanje in izvedbo odprtega kurikula v programih poklicnega in strokovnega izobraževanja (2010). Publikacija je namenjena programskim učiteljskim zborom ter vodstvom šol kot pripomoček za pripravo odprtega kurikula. V priporočilih je opredeljena tudi objava odprtega kurikula.

Opravljeni sta bili spremljavi izvajanja programov poklicnega in strokovnega izobraževanja v letih 2010 in 2012, ki sta bili usmerjeni v odprti kurikulum. Rezultati spremljave so objavljeni v Poročilu o spremljanju odprtega kurikula v programih srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja (2010) in Poročilu o spremljanju strukture odprtega kurikula v programih poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja (2012).

Pri spremljanju odprtega kurikula in svetovanju šolam glede priprave le-tega smo ugotovili, da šole pri objavi informacij o odprtem kurikulumu uporabljajo zelo različne pristope glede na namen, vsebino in mesto objave. Zakonodaja natančneje ne opredeljuje objave odprtega kurikula, opredeljuje pa objavo javno veljavnih izobraževalnih programov v 18. členu Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja.

Svetovalci CPI nudijo strokovno pomoč šolam pri načrtovanju izvedbenih kurikulumov, s tem pa tudi pri oblikovanju odprtega kurikula. Pri svetovanju priporočajo šolam, naj upoštevajo omenjena Priporočila. Vsebina objave odprtega kurikula pri svetovanju ni posebej izpostavljena, čeprav ima pri zagotavljanju kakovosti delovanja šol zelo pomembno vlogo.

Zaradi različnih mnenj in razlag o objavi odprtega kurikula smo se odločili, da sistematično pregledamo stanje na tem področju ter na osnovi ugotovljenih praks ustrezno dopolnimo priporočila. Zaradi razširjenosti in javne dostopnosti spletnih strani šol smo se v spremljavi omejili samo na tovrstne objave.

2. METODOLOGIJA

Osnovni namen spremljave je bil ugotoviti, kakšno je trenutno stanje pri objavi informacij o odprtem kurikulumu na spletnih straneh šol, kako dostopne so informacije (kako hitro lahko najdemo določeno informacijo), kako so organizirane spletne strani in katere vsebine (kaj konkretno) so objavljene.

Spremljava je bila usmerjena na spletne strani šol, saj je ta medij najbolj dostopen vsem deležnikom, ki bi jih objava odprtega kurikula lahko zanimala (dijaki, starši,

delodajalci, predstavniki lokalnega okolja). Analiza je zajela spletne strani vseh šol, ki so v javni mreži in izvajajo programe poklicnega in strokovnega izobraževanja (skupaj 114). Pregledali pa smo objave odprtega kurikula na vseh šolah za vse izobraževalne programe, ki jih posamezna šola izvaja.

S spremljavo smo nameravali preveriti naslednji hipotezi:

- samo del šol ima objavljene informacije o odprtem kurikulu na spletnih straneh,
- šole objavo odprtega kurikula zelo različno razumejo in dajejo temu različen pomen.

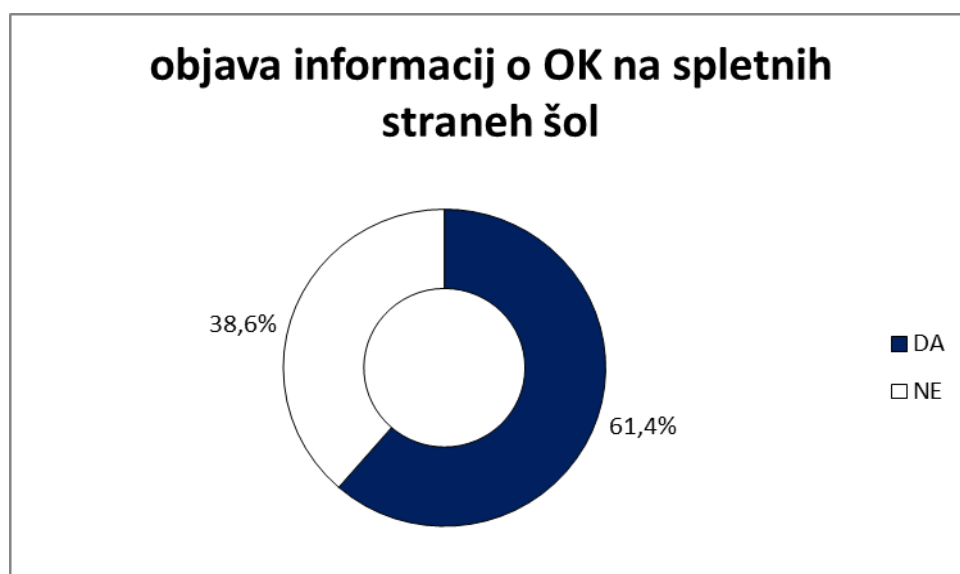
V okviru spremljave je bil najprej opravljen hitri pregled spletnih strani naključno izbranih šol. Pregled teh spletnih strani je bil v veliko pomoč pri pripravi protokola za spremljanje, saj je predstavljal osnovo za postavitve vsebinskih parametrov spremljave. Protokol je zajel informacije o dostopnosti, organizaciji in vsebini objave. Zatem je bila izvedena spremljava, ki je zajela spletne strani vseh šol. Po opravljeni spremljavi so bile šole razdeljene v dve skupini: tiste, ki imajo informacije o odprtem kurikulu na spletni strani, in tiste, ki teh informacij nimajo.

Spremljavo spletnih strani vseh šol smo izvedli v septembru 2013.

Rezultati spremljave, ki so predstavljeni v nadaljevanju, so oblikovani na osnovi dosegljivih informacij na spletnih straneh v času spremljave.

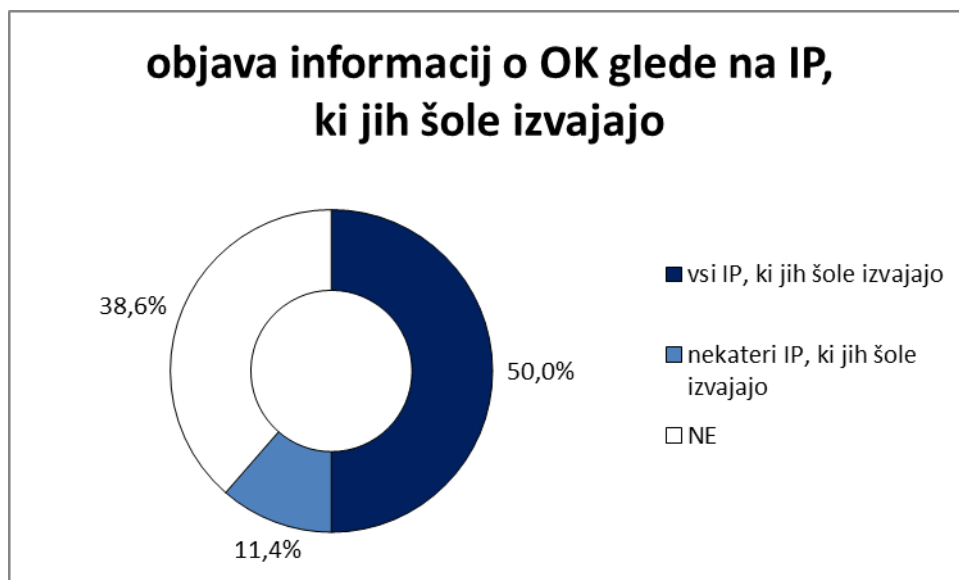
3. REZULTATI IN INTERPRETACIJA SPREMLJAVE

Pri spremljanju smo ugotovili delež šol, ki imajo objavljeno kakršno koli informacijo o odprtem kurikulu. V primeru, da ima šola objavljen samo nacionalni izobraževalni program, le-to v spremljavi ni bilo upoštevano kot informacija šole o odprtem kurikulu. 70 šol (61,4 %) ima na spletnih straneh objavljene informacije o odprtem kurikulu, 44 šol (38,6 %) pa teh informacij na spletnih straneh nima, kar prikazuje grafikon 1.

Grafikon 1: Prikaz deleža šol in zavodov, ki imajo na spletni strani objavljene informacije o odprtem kurikulu

Izpostaviti velja, da ima 13 šol (11,4 %) objavljene informacije o odprtem kurikulumu samo za nekatere izobraževalne programe, ki jih izvajajo. Takih šol je 13 (11,4%). Zatečeno stanje je prikazano na grafikonu 2.

Grafikon 2: Prikaz deleža šol, ki imajo objavljene informacije o odprtih kurikulumih za vse oziroma samo za nekatere izobraževalne programe, ki jih izvajajo

Informacije o odprtem kurikulumu na spletnih straneh šol praviloma niso strnjene na enem mestu. Celotno sliko o objavi lahko dobimo šele po natančnem pregledu vseh možnosti, ki jih posamezni zavijki ponujajo. Spletne strani šol so zelo različno organizirane. Primerjava vstopnih spletnih strani je pokazala, da je razvitih nekaj oblik organiziranja spletnih strani, ki jih šolam najverjetneje ponujajo oblikovalci. Tako smo pri spremljanju odkrili nekaj podobnih načinov iskanja informacij. Pogosto pa ni nobenega pravila, kje se določena informacija nahaja, ker imajo šole zelo različno organizirane spletne strani, tako na primer najdemo izvedbeni predmetnik v različnih zavijkih.

Ugotovili smo tudi, da lahko najdemo iskano informacijo po različno dolgih poteh (najpogosteje v dveh do petih korakih oz. klikih). Naleteli smo tudi na primere, ko so spletne strani uporabnikom neprijazne oziroma je zelo težko opredeliti, katerim uporabnikom so spletne strani namenjene.

V nadaljevanju predstavljamo rezultate spremljave, povezane z organizacijo objave na spletnih straneh, kjer so informacije o odprtem kurikulumu.

Spremljava je pokazala, da ima 59 šol (51,8 %) informacije o odprtem kurikulumu objavljene v predmetniku izvedbenega kurikula za posamezen izobraževalni program. 20 šol (17,5 %) ima na spletnih straneh informacije o odprtem kurikulumu objavljene v publikaciji ali zloženki.

Odprti kurikulum je ena od vsebin, ki je zajeta v letnem delovnem načrtu šol, vendar pa je samo 14 šol (12,3 %) objavilo na spletni strani letne delovne načrte, v katerih smo našli informacije o odprtem kurikulumu.

Splošne informacije o odprtem kurikulumu (kaj je to, kakšno vlogo in namen ima, kako šola sodeluje z lokalnim okoljem, kaj bodo dijaki v moduli odprtega kurikula pridobili ipd.) je 6 šol (6,3 %) objavilo na različnih mestih oziroma zavihkih na spletnih straneh. Zanimivo je, da ima samo ena šola objavljene informacije o odprtem kurikulumu v poročilu o kakovosti. Pričakovali bi, da spremljanje kakovosti izobraževanja vključuje tudi odprti kurikulum, saj je ta pomemben del izobraževalnega programa.

Naslednji grafikon prikazuje mesta objave na spletnih straneh, kjer so informacije o odprtem kurikulumu.

Grafikon 3: Prikaz deleža šol glede na mesto objave informacij o odprtem kurikulumu

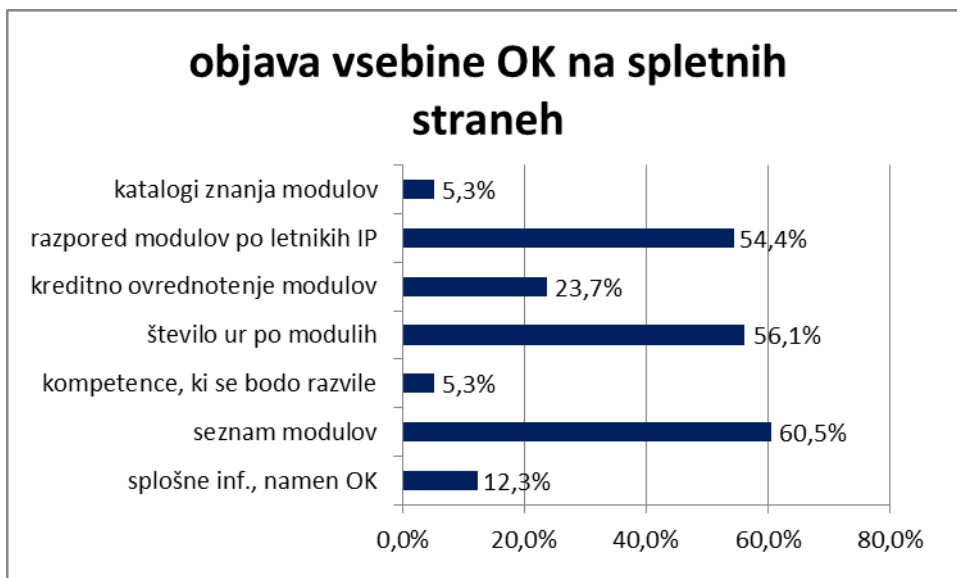
Nadalje predstavljamo, katere informacije o odprtem kurikulumu šole na spletnih straneh najpogosteje objavljajo. Rezultati tega dela spremljave so prikazani v grafikonu 4.

Iz grafikona lahko razberemo, da so najpogosteje objavljena imena modulov odprtega kurikula, kar 69 šol (60,5 %), sledi število ur posameznih modulov, 64 šol (56,1 %), ter razporeditev modulov odprtega kurikula po letnikih izobraževalnih programov, 62 šol (54,4 %).

Vrednotenje modulov odprtega kurikula s kreditnimi točkami ima objavljeno 27 šol (23,7 %).

14 šol (12,3 %) je objavilo splošne informacije o odprtem kurikulumu (namen, vloga delodajalcev, povezovanje šole in lokalnega okolja ...).

Podatke, ki bi razkrivali ciljno usmerjenost odprtih kurikulumov, kompetence, ki jih bodo dijaki osvojili v moduli odprtega kurikula, ter kataloge znanja, pa objavlja zelo majhno število šol. Samo 6 šol (5,3 %) navaja kompetence, ki jih bodo dijaki razvili v moduli odprtega kurikula, in imajo za te module objavljene tudi kataloge znanja.

Grafikon 4: Prikaz deleža šol, ki imajo določeno vsebino objavljeno na spletni strani

4. UGOTOVITVE SPREMLJAVE O OBJAVI ODPRTEGA KURIKULA NA SPLETNIH STRANEH

Spremljava je potrdila naši hipotezi, da vse šole nimajo objavljenih informacij o odprtem kurikulumu na spletni strani in da se različno razumevanje in vrednotenje pomena objave informacij o odprtem kurikulumu zrcali v stihjskem pristopu šol glede objave odprtega kurikula na spletnih straneh.

Rezultati spremljave kažejo, da ima približno dve tretjini šol, ki izvajajo programe poklicnega in strokovnega izobraževanja, spletno stran z informacijami o odprtem kurikulumu.

Nekoliko presenetljivo je, da dobra desetina šol pri objavi nima sistematičnega pristopa, saj ne objavljajo informacij o odprtih kurikulumih za vse izobraževalne programe, ki jih izvajajo, temveč samo za nekatere.

Še bolj zanimivo je dejstvo, da nekatere šole z izobraževalnimi programi iz različnih strokovnih področij, predstavljajo svoje izvedbene kurikule različno po vsebini in obsegu. Objave odprtih kurikulumov se v teh primerih vsebinsko in oblikovno močno razlikujejo. O razlogih za to sicer lahko samo ugibamo, vendar na osnovi poznavanja razmer na posameznih šolah sklepamo, da so razlogi npr. v obsegu vpisa dijakov v posamezen izobraževalni program, motiviranosti in učinkovitosti vodij posameznih programskih učiteljskih zborov itd.

Najpogosteje najdemo informacije o odprtem kurikulumu v izvedbenih predmetnikih, ki jih šole objavljajo na spletnih straneh. V sklopu izvedbenega predmetnika so najpogosteje objavljena imena modulov, število ur posameznega modula in razporeditev po letnikih izobraževalnega programa. Približno polovica teh šol ima poleg naštetega objavljeno tudi kreditno vrednotenje modulov odprtega kurikula. Približno petina šol ima na spletnih straneh objavljene publikacije šol, ki vključujejo tudi informacije o odprtem kurikulumu. Večina teh šol ima v publikaciji objavljene izvedbene predmetnike, kjer je običajno prikazana tudi struktura odprtega kurikula.

Letni delovni načrt šole je dokument, ki ga sprejme svet zavoda in običajno vsebuje večino informacij o odprtem kurikulumu. Desetina šol ima na svojih spletnih straneh v letnem delovnem načrtu objavljene informacije o odprtem kurikulumu.

Samo dvajsetina vseh šol na svojih spletnih straneh opisuje vlogo, namen in cilje odprtega kurikula in to predstavlja kot sestavni del svoje strategije. Pri teh šolah smo našli tudi informacije o kompetencah, ki jih bodo udeleženci izobraževanja razvijali v modulih odprtega kurikula.

Kataloge znanj za module odprtega kurikula ima prav tako objavljene samo dvajsetina šol. Pri teh objavah pa ni bilo mogoče ugotoviti, ali so sploh še aktualne. Relativno malo šol ima na svojih spletnih straneh objavljena poročila o kakovosti, ta pa so večinoma sistematsko in vsebinsko nedodelana. Spremljava je pokazala, da je bil odprti kurikulum omenjen samo v enem izmed njih.

Nekatere šole imajo spletne strani zelo prijazne uporabniku, tako da lahko do določene informacije pride po različnih poteh.

Nekaj spletnih strani daje vtis, kot da so v delu oziroma v prenovi (preverjene so bile večkrat v obdobju spremljanja), zato bi bilo bolje, da bi nepopolne vsebine umaknili s spletnih strani.

Primerjava zgoraj navedenih ugotovitev spremljave s priporočili, ki so bila dana šolam za objavo odprtega kurikula, kaže na dejstvo, da je dobra polovica šol začela prepoznavati pomen objave tovrstnih informacij na spletnih straneh. Te šole bolj ali manj upoštevajo priporočila, vzornega primera pa nismo našli.

5. PRIPOROČILA ZA OBJAVO ODPRTEGA KURIKULA

Spremljava odprtega kurikula, ki jo je Center RS za poklicno izobraževanje izvedel v letu 2010, je obsegala celovit pregled načrtovanja, organiziranja in izvedbe odprtega kurikula. Na osnovi pridobljenih informacij so bila izdelana Priporočila za načrtovanje in izvedbo odprtega kurikula v programih poklicnega in strokovnega izobraževanja (Ljubljana, 2010), ki v točki 6 omenjajo objavo odprtega kurikula.

Glede na ugotovitve spremljave objav odprtega kurikula na spletnih straneh šol ugotavljamo, da bi bilo smiselno priporočila dopolniti tako, kot sledi besedilo v nadaljevanju.

Objava odprtega kurikula kot dela izobraževalnega programa ima podlago v zakonodaji, ki opredeljuje objavo javno veljavnih izobraževalnih programov (18. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja).

Šola ima za seznanitev javnosti z odprtim kurikulumom posameznega izobraževalnega programa na voljo različne možnosti (spletna stran, šolske publikacije ...).

Objava informacij o odprtem kurikulumu je tudi v interesu šole, saj šola tako skrbi za svojo promocijo, prepoznavnost v okolju in pri delodajalcih ter gradi svoj sistem zagotavljanja kakovosti v izobraževalnem procesu.

Pri objavi odprtega kurikula priporočamo šolam objavo naslednjih informacij:

- namen odprtega kurikula v povezavi s strateškimi cilji šole na posameznih strokovnih področjih in z umestitvijo v lokalnem okolju oziroma regiji;
- kompetence, ki jih bodo udeleženci izobraževanja razvijali v modulih odprtega kurikula;
- izvedbene predmetnike vseh izobraževalnih programov, ki jih šole izvajajo in iz katerih je razvidna struktura odprtega kurikula (imena modulov, število ur po letnikih in kreditne točke);
- kataloge znanja modulov odprtega kurikula.

Šolam priporočamo tudi, da razmislijo, katera informacija je pomembna za posamezno ciljno skupino in kje bo objavljena. Spletne strani so praviloma dostopne širši javnosti ali različnim skupinam, zato je lahko tudi uporabljena terminologija temu prilagojena. Pomembno je tudi, da so za posamezno skupino uporabnikov spletnih strani objavljene celovite informacije o odprtem kurikulu.

Odpri kurikul je del izobraževalnega programa, ki je fleksibilen in se razlikuje med šolami ter se lahko pogosto spreminja, zato je smiselno, da je z objavo zagotovljena tudi sledljivost po posameznih šolskih letih.

6. ZAKLJUČEK

Spremljava objave informacij o odprtem kurikulu je pokazala, da imajo šole zelo različne pristope pri oblikovanju svojih spletnih strani. Imajo tudi zelo različne poglede na to, katere vsebine bi bilo smiselno ali nujno objaviti. Odločitve o tem pa so pomemben pokazatelj kakovosti procesa izobraževanja. Sistematični pregled spletnih strani je razkril tudi nekatere pomanjkljivosti, kot so sprotno urejanje, veljavnost informacij v določenem časovnem obdobju (npr. šolsko leto), ažurnost informacij ter usmerjenost k ciljnim skupinam.

Rezultati spremljave so dobra podlaga za nadaljnje svetovanje in usmerjanje šol pri objavi odprtega kurikula na spletnih straneh. S tem pa lahko Center RS za poklicno izobraževanje prispeva k preglednosti in zagotavljanju kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja.

Smiselno pa je tudi preveriti stališče pristojnega ministrstva v zvezi z objavo odprtega kurikula, ki je sestavni del javno veljavnih programov poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja, saj bi uradno stališče dalo priporočilom drugačno vlogo.

7. VIRI

- Priporočila za načrtovanje in izvedbo odprtega kurikula v programih poklicnega in strokovnega izobraževanja, Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje, 2010